

Motioner om alkoholskatt m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet ett trettiotal motioner från den allmänna motionstiden 2005 och fyra motioner som väckts med anledning av proposition 2005/06:30 Nationella alkohol- och narkotikabehandlingsplaner. Motionerna rör frågor om alkohol- och tobaksbeskattning, privatinförsel av alkohol och tobak, försäljning av skattefria varor på svenska flygplatser och Tullverkets bekämpning av illegal alkoholförsel.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden. Till betänkandet har lämnats sju reservationer och två särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets överväganden	6
Alkoholbeskattning	6
Tobaksbeskattning	9
Privatinförsel av alkohol och tobak	11
Försäljning av skattefria varor på svenska flygplatser	14
Tullverkets bekämpning av illegal alkoholförsel	15
Reservationer	16
1. Alkoholbeskattning, punkt 1 (m)	16
2. Alkoholbeskattning, punkt 1 (fp)	17
3. Alkoholbeskattning, punkt 1 (kd)	18
4. Alkoholbeskattning, punkt 1 (v)	19
5. Alkoholbeskattning, punkt 1 (mp)	20
6. Privatinförsel av alkohol och tobak, punkt 3 (kd)	21
7. Privatinförsel av alkohol och tobak, punkt 3 (mp)	22
Särskilda yttranden	23
1. Alkoholbeskattning, punkt 1 (c)	23
2. Tobaksbeskattning, punkt 2 (m, kd, c)	23
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	25
Motioner väckta med anledning av prop. 2005/06:30	25
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Alkoholbeskattning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sk219, 2005/06:Sk227, 2005/06:Sk231, 2005/06:Sk243, 2005/06:Sk267, 2005/06:Sk268, 2005/06:Sk284, 2005/06:Sk288, 2005/06:Sk392, 2005/06:Sk403, 2005/06:Sk414 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sk418, 2005/06:Sk493, 2005/06:Sk505 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So2 yrkande 4, 2005/06:So250 yrkande 3, 2005/06:So313 yrkande 2, 2005/06:So549 yrkande 3, 2005/06:So635 yrkande 2, 2005/06:T613 yrkande 2 och 2005/06: MJ351 yrkandena 17 och 18.

Reservation 1 (m)

Reservation 2 (fp)

Reservation 3 (kd)

Reservation 4 (v)

Reservation 5 (mp)

2. Tobaksbeskattning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sk443 och 2005/06:Sk444.

3. Privatinförsel av alkohol och tobak

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sk233, 2005/06:Sk385 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sk481, 2005/06:So5 yrkande 3, 2005/06:So7 yrkande 3, 2005/06:So250 yrkande 1, 2005/06:So549 yrkande 4, 2005/06:So637 yrkande 1, 2005/06:So645 yrkande 2, 2005/06:So700 yrkande 5, 2005/06:So708 yrkande 4 och 2005/06: MJ351 yrkande 19.

Reservation 6 (kd)

Reservation 7 (mp)

4. Försäljning av skattefria varor på svenska flygplatser

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:Sk278, 2005/06:Sk397 och 2005/06:Sk413.

5. Tullverkets bekämpning av illegal alkoholinförsel

Riksdagen avslår motion 2005/06:So3 yrkande 7.

Stockholm den 20 april 2006

På skatteutskottets vägnar

Susanne Eberstein

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Susanne Eberstein (s), Anna Grönlund Krantz (fp), Ulla Wester (s), Per Erik Granström (s), Per-Olof Svensson (s), Marie Engström (v), Lennart Axelsson (s), Ulf Sjösten (m), Mats Berglind (s), Gunnar Andrén (fp), Jörgen Johansson (c), Catharina Bråkenhielm (s), Stefan Hagfeldt (m), Britta Rådström (s), Lars Gustafsson (kd) och Peter Rådberg (mp).

Redogörelse för ärendet

Riksdagen har under höstens behandling av statsbudgeten för 2006 ställt sig bakom regeringens förslag i budgetpropositionen på bl.a. punktskatteområdet. I det sammanhanget avsågs Moderata samlingspartiets, Folkpartiet liberalernas, Kristdemokraternas och Centerpartiets förslag i respektive budgetalternativ på bl.a. detta område av beskattningen. Förslagen rörde, såvitt nu är av intresse, fråga om sänkt skatt på öl och vin (m), sänkta privatinförselkvoter för alkohol (kd) och en reformering av cigarettbeskattningen (m) (bet. 2005/06:FiU1, yttr. 2005/06:SkUy1).

I det följande behandlar utskottet dels ett trettiotal motioner från den allmänna motionstiden 2005 som rör alkohol- och tobaksbeskattning, privatinförsel av alkohol och tobak och försäljning av skattefria varor på svenska flygplatser, vars genomförande inte är kopplat till innevarande budgetår, och som därför inte behandlats i anslutning till budgetberedningen, dels fyra motioner som väckts med anledning av proposition 2005/06:30 Nationella alkohol- och narkotikabehandlingsplaner och som socialutskottet överlämnat till skatteutskottet för beredning. I ett särskilt betänkande, 2005/06:SkU20 om energibesättning m.m., har utskottet behandlat övriga återstående motioner från den allmänna motionstiden 2005 på punktskatteområdet.

En förteckning över de motionsyrkanden som behandlas i betänkandet finns i *bilaga*.

Utskottets överväganden

Alkoholbeskattning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslag om en förändrad alkoholbeskattning, om sänkta skatter på alkoholdrycker, om höjda minimiskatter på alkoholdrycker och om sänkt skatt på öl.

Bakgrund

Vad först gäller minimiskattesatserna på alkoholdrycker inom EU lämnade EG-kommissionen i maj 2004 en rapport angående funktionen av gällande skattestruktur och skattesatser på alkoholskatteområdet. Man konstaterar bl.a. att det för att bibehålla det reala värdet av minimiskattesatserna krävs en uppräknings med 24 %. Rapporten diskuterades i en rådsarbetsgrupp och togs därefter upp på Ekofinrådets möte den 12 april 2005. Kommissionen ombads komma med ett direktivförslag som bl.a. innebär att minimiskattesatserna i alkoholskattedirektivet höjs motsvarande inflationen sedan direktivet antogs 1992. Kommissionen håller för närvarande på med detta arbete som beräknas bli klart någon gång under hösten 2006.

Vad därefter gäller den svenska alkoholskatten föreslog Alkoholförselutredningen i augusti 2004 i sitt delbetänkande kraftiga skattesänkningar på spritdrycker i kombination med vissa andra åtgärder. Några sådana skattesänkningar har dock inte genomförts. Alkoholförselutredningen har därefter i mars 2005 överlämnat sitt slutbetänkande till regeringen. I syfte att minska konsumtionen av sådana drycker som vänder sig särskilt till ungdomar, föreslår utredningen i slutbetänkandet att det skall införas en tilläggsskatt på alkoholhaltiga blanddrycker och andra söta alkoholdrycker. Enligt budgetpropositionen för 2006 delar regeringen utredningens uppfattning och bedömer, liksom utredningen, att alkoholskatten och den ytterligare skatten sammantaget bör överstiga den nuvarande spritskatten per liter ren alkohol med 20 %. Utgångspunkten bör vara att den totala skattenivån skall vara densamma för de olika kategorierna av alkoholhaltiga drycker, beräknat per liter ren alkohol. Regeringen anser dock att bl.a. frågan om hur de beskattningsbara dryckerna skall definieras bör belysas och utredas ytterligare. Regeringen avser mot bakgrund härav att återkomma med lagförslag i denna fråga (prop. 2005/06:1, finansplanen s. 147 f.).

Motionerna

Kerstin Engle (s) föreslår i motion So635 yrkande 2 att Sverige i EU skall arbeta för höjda minimiskatter på alkohol. Hillevi Larsson och Christina Axelsson (s) föreslår i motion Sk418 att Sverige i EU skall prioritera frågan om minimiskatt på alkohol och tobak.

Nils Fredrik Aurelius (m) begär i motion Sk219 en sänkning av skatten på öl med en procenthalt över 2,8 % så att bättre konkurrensvillkor för den svenska bryggeriindustrin uppnås. Även Gunnar Axén och Stefan Hagfeldt (m) yrkar i motion Sk284 att rättvisare villkor skall skapas för den svenska bryggerinäringen, varför en sänkning av skatten på öl snarast bör genomföras.

Rolf Gunnarsson (m) begär i motion Sk227 och Anita Sidén och Anna Lilliehöök (m) begär i motion Sk267 en sänkning av skatten på öl. Marietta de Pourbaix-Lundin (m) yrkar i motion Sk403 att skatten på öl och vin skall sänkas.

Tobias Billström (m) föreslår i motion Sk231 en harmonisering och en sänkning av skattesatserna på alkohol i Sverige.

Elizabeth Nyström och Anita Sidén (m) vill i motion Sk243 ha en reduktion av alkoholskatten för restauranger. Även Lena Adelson Liljeroth (m) yrkar i motion Sk288 sänkt skatt på alkohol som serveras på restauranger.

Lennart Hedquist (m) anför i motion Sk414 yrkande 1 att regeringen snarast bör lägga fram förslag till förändrad alkoholbeskattning och i yrkande 2 att Sverige i EU bör koncentrera sina insatser beträffande alkoholbeskattningen till att få till stånd höjda minimiskatter på spritdrycker.

Tobias Billström (m) anför i motion Sk505 yrkandena 1 och 2 att nuvarande klassificeringssystem för ölsorter är att betrakta som handelshinder och att klassificeringen och beskattningen av öl därför bör ändras.

Jan Ertsborn (fp) yrkar i motion Sk268 att skatten på öl skall sänkas. Anita Brodén och Runar Patriksson (fp) anser i motion So250 yrkande 3 att Sverige bör driva frågan om minimiskatt på alkohol. Vidare anför Erik Ullenhag m.fl. i motion So2 yrkande 4 att alkoholskatterna bör anpassas så att man kan upprätthålla en kontrollerad alkoholförsäljning i Sverige.

Ragnwi Marcelind (kd) yrkar i motion So313 yrkande 2 att en solidarisk alkoholskatt skall införas.

Lars Ohly m.fl. (v) yrkar i motion So549 yrkande 3 att Sverige inom ramen för EU-samarbetet skall verka för en kraftig höjning av minimiskatter på alkohol.

Jan Andersson och Åsa Torstensson (c) föreslår i motion Sk392 att skatten på öl skall sänkas.

Miljöpartiet yrkar genom Maria Wetterstrand m.fl. (mp) i motion MJ351 yrkandena 17 och 18 att den svenska alkoholpolitiken skall upprätthållas med en bibehållen skattenivå och anför att Sverige skall agera kraftfullt för en hög miniminivå på alkoholskatter inom EU.

Lars Ångström (mp) anför i motion Sk493 att man bör utreda möjligheten att sänka alkoholskatten för de små lokala bryggerierna vars årsproduktion understiger en miljon liter alternativt sänka skatten på den första miljon liter öl som produceras. Samma motionär yrkar vidare i motion T613 yrkande 2 en sänkt skatt endast på öl, då en sådan sänkning skulle minska incitamentet för vidareförsäljning av privat införd öl och därmed minska tillgängligheten av billig öl för ungdomar.

Utskottets ställningstagande

Bland motionsförslagen finns ett yrkande om en generell sänkning av skatterna på alkoholdrycker samt ett flertal med krav på sänkningar vad gäller öl. Vidare finns yrkanden om dels sänkt skatt på öl och vin, dels sänkt alkoholskatt för restauranger.

Utskottet har tidigare anfört att det är viktigt att utvecklingen på alkoholområdet noga följs och att regeringen vid behov återkommer till riksdagen i fråga om de skattejusteringar som kan behövas på alkoholområdet. Som framgår av budgetpropositionen för 2006 pågår i Regeringskansliet ett beredningsarbete när det gäller alkoholskatten. När det gäller skatten på öl erinrar utskottet om att riksdagen (bet. 2001/02:SkU2) den 1 december 2001 sänkte skatten på vin för att tillgodose krav från kommissionen om en viss utjämning av skatten på öl och skatten på vin. Skattesänkningar på enbart öl är alltså mindre lämpliga av EU-skäl eftersom balansen i förhållande till skatten på vin skulle rubbas.

I flera motioner föreslås att Sverige i EU skall prioritera frågan om minimiskatter på alkohol och verka för en höjning av dessa minimiskatter. Sverige har i EU under en längre tid arbetat med dessa frågor, vilket bl.a. har bidragit till de rådsslutsatser från Ekofinmötet i april 2005 som medförde en uppmaning till kommissionen att komma med ett förslag till direktivändring som bl.a. innebär en uppräknings av minimiskatterna med hänsyn till inflationen sedan alkoholskattedirektivet antogs 1992. I kommissionen pågår detta arbete, och ett ändringsförslag till alkoholskattedirektivet beräknas kunna bli klart någon gång under hösten 2006. Med hänvisning till de initiativ som redan tagits på regeringsnivå rörande den aktuella frågan anser utskottet att något formellt uttalande av riksdagen inte är påkallat för närvarande.

Riksdagen har vidare nyligen ställt sig bakom regeringens förslag till huvudinriktning av alkoholpolitiken innefattande ett övergripande mål – att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar – och ett antal särskilt prioriterade delmål (prop. 2005/06:30, SoU12).

Något uttalande av riksdagen i de berörda frågorna behövs enligt utskottets mening inte. Utskottet avstyrker alla i avsnittet behandlade motioner i nu behandlade delar.

Tobaksbeskattning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslag om lägsta försäljningspris på cigaretter och om att vidta åtgärder för skattemässig neutralitet mellan rök-
tobak och vanliga cigaretter.

Jämför särskilt yttrande 2 (m, kd, c).

Allmänt

Enligt gällande EG-regler på tobaksskatteområdet skall punktskatt på cigaretter tas ut dels med en skatt per styck, dels med en proportionell skatt som beräknas på det högsta detaljhandelspriset på cigaretter. Punktskatten på cigaretter skall vara minst 57 % av detaljhandelspriset på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Medlemsstater som tar ut en punktskatt på minst 95 euro per 1 000 cigaretter behöver inte uppfylla 57-procentskravet. Från den 1 juli 2006 skall detta belopp vara 101 euro. Styckeskatten får inte understiga 5 procent eller överstiga 55 % av den totala skattebelastningen (Styckeskatt, proportionell skatt och moms) på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin.

Enligt rådets direktiv 2002/10/EG får medlemsstaterna ta ut en minimipunktskatt på cigaretter som säljs till ett lägre pris än detaljhandelspriset på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin, förutsatt att denna punktskatt inte överstiger den punktskatt som tas ut på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Det innebär att som mest får det skattebelopp som har fastställts för cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin tas ut även för cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än dessa.

Den 1 mars 2003 införde Sverige en minimipunktskatt på cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Skatten bestämdes till 90 % av den sammanlagda skatten på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Vid införande av minimipunktskatten bedömde riksdagen att det då inte var lämpligt att fastställa minimipunktskatten till 100 % med hänsyn till att en sådan höjning av punktskatten på lågpriscigaretter skulle kunna öka risken för smuggling och att en skatt på 90 % bedömdes som lämpligare (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:FiU1).

Vid en förnyad samlad bedömning har riksdagen dock funnit skäl för att höja minimipunktskatten till 100 % av den punktskatt som tas ut på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin. Beslutet har föranlett ändringar i 2 och 8 §§ lagen (1994:1563) om tobaksskatt, vilka trädde i kraft den 1 januari 2006 (SFS 2005:959).

För att höjningen av minimipunktskatten från 90 till 100 % skulle få fullt genomslag redan från den 1 januari 2006 bestämde regeringen att minimipunktskatten för 2006, med undantag från de regler som normalt gäller

för fastställande av denna, skulle fastställas till 98 öre per cigarett. Vidare bestämde regeringen att skatten på rökto bak skulle höjas till 770 kr per kilo fr.o.m. den 1 januari 2006 (SFS 2005:959).

Motioner

Kenneth Lantz (kd) efterlyser i motion Sk443 åtgärder som innebär en skattemässig neutralitet mellan rökto bak och vanliga cigaretter. Enligt motionen baseras skatten på rökto bak (rullto bak och pipto bak) på vikten, och konsumenterna betalar mindre än hälften av den skatt som utgår på vanliga cigaretter. I motion Sk444 föreslår samma motionär att ett lägsta försäljningspris på cigaretter bör införas.

Utskottets ställningstagande

Enligt gällande EG-regler på tobaksskatteområdet skall punktskatt på cigaretter tas ut dels med en skatt per styck, dels med en proportionell skatt som beräknas på det högsta detaljhandelspriset på cigaretterna. Punktskatten på cigaretter skall vara minst 57 % av detaljhandelspriset på cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin.

För ett paket med 20 cigaretter som kostar exempelvis 38:50 kr uppgår tobaksskatten till 19:10 kr ($0,20 \times 20 + 39,2 \% \times 38,50$). Momsen uppgår till 7,70 kr.

Den 1 mars 2003 införde Sverige (i enlighet med rådets direktiv 2002/10/EG) en minimipunktskatt på cigaretter som har ett lägre detaljhandelspris än cigaretter i den mest efterfrågade priskategorin.

Från och med den 1 januari 2006 har Sverige en minimipunktskatt om 100 %.

Regeringen har för avsikt att framöver göra en översyn av beskattningsreglerna särskilt vad gäller cigaretter bl.a. på grund av att man anser att den svenska tobaksmarknaden under de senaste åren väsentligt har förändrats bl.a. genom införandet av lågpriscigaretter och olika förpackningsstorlekar för cigaretter (prop. 2005/06:1 s. 148 f.).

Utskottet utgår från att regeringen återkommer till riksdagen i fråga om tobaksbeskattningen. Utskottet avstyrker med det anförda de i avsnittet behandlade motionerna i motsvarande delar.

Privatinförsel av alkohol och tobak

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslag rörande privatinförsel av alkohol och tobak innebärande antingen en omedelbar och ensidig begränsning av införsel eller att regeringen i EU arbetar för en sänkning av införselkvoterna. Vidare avslås förslag om att öka den tillåtna införselkvoten av alkohol från icke-EU-land.

Jämför reservationerna 6 (kd) och 7 (mp).

Allmänt

Sveriges undantag från de allmänna EG-reglerna för privatinförsel av alkoholdrycker och tobaksvaror löpte ut den 31 december 2003 (prop. 2003/04:1, bet. 2003/04:FiU1). Även Danmarks och Finlands undantag upphörde samtidigt.

Enligt de regler som allmänt gäller inom EU skall privata inköp av alkohol och tobak beskattas i inköpslandet. Kommersiell handel med dessa varor skall däremot beskattas i den medlemsstat där varorna slutligen konsumeras. En privatperson har således rätt att ta med sig alkoholdrycker och tobaksvaror, avsedda för eget bruk inköpta i en annan medlemsstat, utan att någon ytterligare punktskatt tas ut i hemlandet. Om varorna tas in för kommersiella ändamål i hemlandet skall däremot punktskatt alltid betalas där.

För att avgöra om det är fråga om införsel för kommersiella ändamål skall enligt EG:s regler bl.a. mängden varor beaktas. Medlemsstaterna får använda sig av indikativa nivåer uteslutande till ledning för bedömning av om varorna är avsedda för kommersiella ändamål. De indikativa nivåerna får då inte sättas lägre än 10 liter sprit, 20 liter starkvin, 90 liter vin, 110 liter öl samt 800 cigaretter, 400 cigariller, 200 cigarrer och 1 kilo röktobak.

Sverige har fr.o.m. den 1 juni 2004 utnyttjat möjligheten att begränsa den skattefria införseln av cigaretter och, i vissa fall, andra tobaksprodukter under den tid de nya EU-medlemsstaterna Estland, Lettland, Litauen, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern har undantag att uppfylla minimiskatterna på dessa produkter (bet. 2003/04:SkU30).

EG-kommissionen har i april 2004 i en rapport och ett direktivändringsförslag beträffande cirkulationsdirektivet föreslagit bl.a. att de s.k. indikativa nivåerna skall tas bort eftersom de endast kan ses som nationella hjälpmedel vid bestämningen av på vilken nivå kontrollen skall utföras.

Skattefria alkoholdrycker och tobaksvaror kan, även sedan taxfreeförsäljningen upphörde inom EU 1999, fortfarande säljas till resenärer som reser till tredjeland samt föras in från ett sådant land till Sverige. Införseln grundar sig på EG:s regler om tull- och skattefri import från tredjeland. För närvarande innebär EG-reglerna kvantitativa begränsningar för tobak, sprit, starkvin och vin. Öl omfattas för närvarande inte av några kvantitativa

begränsningar. För varor som inte omfattas av kvantitativa restriktioner gäller i stället att importen är tull- och skattefri om varornas sammanlagda värde inte överstiger 175 euro (ca 1 700 kr). Öl kan således föras in till ett värde av ca 1 700 kr. De svenska reglerna beträffande import från tredjeland finns i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m. Flygresenärer från tredjeland kan skattefritt bl.a. föra in 1 liter spritdryck eller 2 liter starkvin, 2 liter vin samt 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktaobak eller en proportionell blandning av dessa varor.

Motioner

Göran Magnusson och Barbro Hietala Nordlund (s) anför i motion Sk481 att regeringen i EU måste arbeta för kraftigt sänkta införselnivåer för alkoholdrycker.

Nils-Erik Söderqvist m.fl. (s) anser i motion So645 yrkande 2 att regeringen inom EU skall arbeta för att sänka de indikativa nivåerna för vad som är att betrakta som personligt bruk vid införsel av alkohol. Vidare anför Agneta Lundberg och Nils-Erik Söderqvist (s) i motion So5 yrkande 3 att Sverige bör verka för sänkta kvoter för privatpersoners införsel av alkohol från ett EU-land till ett annat.

Anita Brodén och Runar Patriksson (fp) anför i motion So250 yrkande 1 att regeringen i EU bör föra in folkhälsoaspekten och verka för att införselkvoterna sänks till en nivå som kan anses rimlig för privat bruk.

Ulrik Lindgren (kd) anser i motion So708 yrkande 4 att Sverige ensidigt skall besluta om att återgå till de införselkvoter av alkohol som avtalades i samband med förhandlingarna om svenskt EU-medlemskap.

Mikael Oscarsson (kd) yrkar i motion So637 yrkande 1 att Sverige bör omförhandla införselreglerna med EU.

Vänsterpartiet anför genom Lars Ohly m.fl. (v) i motion So549 yrkande 4 att regeringen bör ta initiativ för att få till stånd ändrade och mer restriktiva regler för privatinförsel av alkohol. Regeringen bör vidare återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka initiativ som tagits.

Annelie Enochson (kd) och Birgitta Carlsson (c) yrkar i motion So7 yrkande 3 att Sverige bör verka för sänkta kvoter för privatpersoners införsel av alkohol från ett EU-land till ett annat.

Miljöpartiet anför genom Maria Wetterstrand m.fl. (mp) i motion MJ351 yrkande 19 att Sverige med hänsyn till folkhälsan snarast skall återinföra införselkvoter för alkohol i nivå med dem som gällde före medlemskapet i EU.

Jan Lindholm och Ulf Holm (mp) framhåller i motion Sk385 yrkandena 1 och 2 att Sverige med hänvisning till folkhälsan ensidigt bör återinföra införselregler för alkohol på en betydligt lägre nivå än i dag (yrkande 1). Alkoholens allvarliga hot mot folkhälsan skall, enligt motionärerna, användas som huvudsakligt argument om Sveriges ensidiga beslut om införselbegränsning ifrågasätts (yrkande 2).

I sexpartimotion So700 av Agneta Lundberg m.fl. (s, fp, kd, v, c, mp) yrkande 5 anförs att Sverige av folkhälsoskäl i EU skall arbeta för sänkta införselkvoter.

Slutligen yrkar Marietta de Pourbaix-Lundin (m) i motion Sk233 att den tillåtna införselkvoten av sprit, vin och öl från icke-EU-land bör höjas till samma nivå som vid införsel från ett EU-land till ett annat.

Utskottets ställningstagande

I de flesta av motionerna i avsnittet berörs frågan om sänkta privatinförselnivåer. Utskottet har i för sig förståelse för uppfattningen att de numera gällande indikativa nivåerna för privatinförsel är väl höga för svenska förhållanden, en uppfattning som kom till uttryck vid det nordiska minister-rådsmötet i Köpenhamn i oktober 2004. Vid detta möte fattade de nordiska social- och hälsoministrarna beslut om en gemensam strategi för det alkoholpolitiska arbetet i EU. I ett uttalande stödde man de nordiska finansministrarnas tidigare ställningstagande om alkoholskattefrågor och anförde vidare att man även ville se en halvering av de indikativa nivåerna för resandeförsel av alkohol, och att dessa nivåer bör utgöra maxigräns för privat införsel. Utskottet vill samtidigt betona att de nuvarande indikativa nivåerna egentligen inte är tillåtna kvoter för privatinförsel utan ett hjälpmedel till ledning för att avgöra om införsel är privat eller kommersiell och därmed i vilken medlemsstat beskattning skall ske. Det innebär att om en tullmyndighet fastställer att införsel av mindre kvantiteter är avsedd för kommersiella ändamål skall beskattning ske i införsellandet. I praktiken har dock de indikativa nivåerna kommit att ses som en högsta tillåten kvot för införsel.

Som utskottet tidigare anfört är det viktigt att i EU få till stånd en bredare debatt om alkoholpolitiken och alkoholbeskattningen där folkhälsoaspekten får en större tyngd. Utskottet förutsätter att regeringen i detta sammanhang även tar upp frågan om en sänkning av de indikativa nivåerna inom EU.

Riksdagen har tidigare, i samband med budgetbeslutet för 2005, ställt sig avvisande till förslag som innebär att Sverige ensidigt och i strid med de regler som gäller på området skall besluta om skärpta införselregler (yttr. 2004/05:SkU1y, bet. 2004/05:FiU1). Utskottet anser inte att det finns någon anledning att ompröva detta ställningstagande.

När det gäller motion Sk233 och yrkande om en ökning av den tillåtna införselkvoten av sprit, vin och öl från icke-EU-land kan anföras följande. EG-kommissionen har i februari 2006 lagt fram ett förslag till ändring av direktiv 69/169 EEC. Detta ändringsförslag innebär bl.a. att det skattefria beloppet för införsel av varor från tredjeland höjs och bestäms till 500 euro för flygresenärer och till 220 euro för övriga resenärer. Vidare föreslås att de kvantitativa begränsningarna för parfym, kaffe och te skall

försvinna. Kvantitativa begränsningar införs avseende öl, vilket för närvarande är den enda alkoholdrycken utan kvantitativ begränsning. De nya reglerna är tänkta att träda i kraft den 1 januari 2007.

Att nu, innan de nya reglerna trätt i kraft, begära att införselkvoterna för alkoholdrycker och tobaksvaror åter aktualiseras finner utskottet uteslutet. Utskottet avstyrker alla i avsnittet behandlade motioner och motionsyrkanden.

Försäljning av skattefria varor på svenska flygplatser

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår förslag om att tillåta skattefri försäljning till flygpassagerare vid ankomstplatsen i stället för på utreseplatsen och förslag om att det bör bli tillåtet för resenärer inom EU att handla i svenska taxfreebutiker, förutsatt att skatt betalas.

Motioner

Krister Örnfjäder (s) yrkar i motion Sk413 att inköp av taxfreevaror skall möjliggöras vid ankomsten till Sverige från länder utanför EU.

Bengt-Anders Johansson (m) argumenterar i motion Sk278 för att det bör bli tillåtet med taxfreeköp på ankomstflygplatsen bl.a. med motiveringen att det i dag transporteras onödig vikt i luften på ett kostsamt sätt med negativa miljökonsekvenser och onödiga risker i händelse av brand ombord.

Per Bill (m) yrkar i motion Sk397 att det bör bli tillåtet för resenärer inom EU att handla i svenska taxfreebutiker, förutsatt att de betalar skatt. Det är ett system som finns i flera andra EU-länder.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har under en följd av år anført (se bl.a. bet. 2004/05:SkU25) att det skulle strida mot grundläggande principer för en konsumtionsskatt att tillåta skattefri försäljning vid resenärens ankomst till landet och att utskottet inte kan se några avgörande fördelar med ett avsteg från denna princip. Vidare skulle försäljning av alkohol till resenärer inom EU i svenska taxfreebutiker – även om skatt erlades – strida mot Systembolagets monopol avseende försäljning av alkoholhaltiga drycker.

Utskottet avstyrker med det anförda de i avsnittet behandlade motionerna.

Tullverkets bekämpning av illegal alkoholförsel

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett förslag om att medge Tullverket utökade befogenheter för bekämpning av illegal alkoholförsel.

Allmänt

Tullverket har det övergripande ansvaret för varukontroller enligt den nu gällande lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot annat land inom Europeiska unionen (inregränslagen). Vad gäller varukontroller samverkar Tullverket med bl.a. Kustbevakningen, vilket innebär att de har möjlighet att ingripa och självständigt företa varukontroller till sjöss.

Tullverket skall enligt budgetpropositionen för 2006 (prop. 2005/06:1) prioritera insatser mot narkotika och storskalig illegal införsel av alkohol och tobak. Detta skall möjliggöras bl.a. med en varaktig förstärkning av Tullverkets anslag med 25 miljoner kronor. Syftet med denna förstärkning är att möjliggöra en effektivare bekämpning av narkotikasmuggling samt annan gränsöverskridande organiserad brottslighet. Genom satsningen kan utvecklingen av nya och effektivare arbetsmetoder för Tullverkets brottsbekämpning intensifieras.

Motionen

Kenneth Johansson m.fl. (c) argumenterar i motion So3 yrkande 7 för att Tullverket bör ges utökade befogenheter att bekämpa illegal alkoholförsel och att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag på stärkta befogenheter för Tullverket.

Utskottets ställningstagande

Tullverket har genom budgetpropositionen (prop. 2005/06:1) tillförts extra medel för utvecklande av brottsbekämpning däribland illegal alkoholförsel.

Vidare har fråga om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot annat land i EU utretts av Inregränslagsutredningen som lämnade sitt slutbetänkande den 31 januari 2006 (SOU 2006:9).

Utredningsbetänkandet remissbehandlas för närvarande och svarstiden för remissinstanserna går ut den 9 juni 2006. Enligt utskottets bedömning föreligger inte något skäl att i dagsläget föregripa remissinstansernas slutsatser och ärendets fortsatta beredning i Finansdepartementet, varför denna motion avstyrks.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Alkoholbeskattning, punkt 1 (m)

av Ulf Sjösten (m) och Stefan Hagfeldt (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om alkoholbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:Sk414 yrkandena 1 och 2, bifaller delvis motionerna 2005/06:Sk219, 2005/06:Sk227, 2005/06:Sk231, 2005/06:Sk243, 2005/06:Sk267, 2005/06:Sk284, 2005/06:Sk288, 2005/06:Sk403 och 2005/06:Sk505 yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna 2005/06:Sk268, 2005/06:Sk392, 2005/06:Sk418, 2005/06:Sk493, 2005/06:So2 yrkande 4, 2005/06:So250 yrkande 3, 2005/06:So313 yrkande 2, 2005/06:So549 yrkande 3, 2005/06:So635 yrkande 2, 2005/06:T613 yrkande 2 och 2005/06:MJ351 yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

I motioner som behandlats av utskottet tidigare år (se bl.a. bet. 2003/04:SkU25) har vi beskrivit följderna av om ingenting görs beträffande alkoholbeskattningen. Den inhemska försäljningen minskar samtidigt som konsumtionen ökar. Detta innebär också att inte bara den legala införseln utan även den illegala försäljningen inom landet ökar. Detta innebär även att en kraftig lagerupbyggnad av alkoholhaltiga drycker i många svenska hem med säkerhet kan förutses. För staten innebär denna utveckling att en allt större del av alkoholförsäljningen beskattas i utlandet och inte i Sverige. Skattebasen kommer att exporteras till betydande del om inget görs. För att motverka att denna utveckling tar fart är det nödvändigt med en snabb och resolut skatteanpassning.

Nu kan vi med en titt i backspeglarna säga att prognosen har slagit in. Det har nu i praktiken blivit för sent för att nå det som ursprungligen hade varit möjligt, nämligen en anpassning av den svenska alkoholpolitiken i ett läge när prisinstrumentet i stor utsträckning förlorat sin kraft som reglerare av alkoholkonsumtionen. Sverige har redan nått den punkt där införsel av

billig sprit från utlandet är större än den inhemska försäljningen. De nya införselvägarna, både de legala och de illegala, har redan etablerats. Tull och polis har tappat greppet om den skytteltrafik som sker över gränsen.

EU:s införselregler innebär att den enskilde vid varje resetillfälle för privat konsumtion kan föra in 110 liter öl från ett EU-land till ett annat utan att någon ny beskattning sker. I realiteten torde införseln vara i det närmaste obegränsad. Detta påverkar naturligtvis drastiskt den svenska bryggerinäringsen som inte kan konkurrera på samma villkor eftersom ölskatterna är betydligt högre i Sverige. Den höga ölskatten kommer att leda till minskad sysselsättning och förlorade skatteintäkter. Tusentals arbetstillfällen har redan försvunnit de senaste åren. För att komma åt missförhållandena skulle skatten på öl med en alkoholhalt över 2,8 % behöva sänkas kraftigt.

Vi anser att det är utomordentligt viktigt att regeringen snarast framlägger ett förslag till förändrad alkoholbeskattning. Den fördröjning som skett har dock lett till att det nu torde krävas en alltför stor skattesänkning på sprit för att bryta det mönster som uppstått. Regeringens bristande handlande har sålunda fått konsekvenser. Regeringen har likväl en skyldighet att snarast för riksdagen presentera ett förslag utifrån sin bedömning av lämpligt handlingsalternativ i det läge som frågan nu befinner sig i. I den mån regeringen anser att det nu blivit för sent att sänka spritskatten med hänsyn till etablerade vanor för införsel känns det angeläget att få klarhet i detta och konsekvenserna av ett sådant alternativ för alkoholkonsumtionens struktur.

För att få en gynnsammare struktur på alkoholkonsumtionen i Sverige känns det nu särskilt angeläget med en sänkning av skatten på öl och vin. En sådan sänkning skulle också ha gynnsamma effekter på bekämpningen av den mycket omfattande illegala införsel av öl som sker till Sverige och som är till stort men för svensk bryggerinäring.

En ny svensk alkoholpolitik måste vila på såväl förebyggande insatser som på insatser för att ta bort det ekonomiska incitamentet för att införa mer alkohol för personligt bruk. I EU bör Sverige koncentrera sina insatser beträffande alkoholbeskattningen till att få till stånd höjda minimiskatter på spritdrycker.

Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motion Sk414 yrkandena 1 och 2 tillstyrks.

2. Alkoholbeskattning, punkt 1 (fp)

av Anna Grönlund Krantz (fp) och Gunnar Andréén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om alkoholbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So2 yrkande 4 och avslår motionerna 2005/06:Sk219, 2005/06:Sk227, 2005/06:Sk231, 2005/06:Sk243, 2005/06:Sk267, 2005/06:Sk268, 2005/06:Sk284, 2005/06:Sk288, 2005/06:Sk392, 2005/06:Sk403, 2005/06:Sk414 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sk418, 2005/06:Sk493, 2005/06:Sk505 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So250 yrkande 3, 2005/06:So313 yrkande 2, 2005/06:So549 yrkande 3, 2005/06:So635 yrkande 2, 2005/06:T613 yrkande 2 och 2005/06:MJ351 yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Folkpartiet strävar efter att ändra EU:s regler så att Sverige kan föra en självständig alkoholpolitik. Vi ställer oss givetvis bakom denna strävan. Men med dagens situation kan vi tvingas att acceptera sänkt skatt på alkohol.

Den närmast obegränsade införseln av alkoholdrycker för personligt bruk har medfört att en minskad andel av svenskarnas alkohol kommer från Systembolaget eller legal försäljning på restauranger och i livsmedelsbutiker. Det medför en rad problem. Alkoholdistributionen har blivit en lockande basnäring för kriminella ligor. Barn och ungdomar har fått lättare tillgång till alkohol.

Prisinstrumentet har försvagats. Alkohol är en utmärkt vara att beskatta där höga skatter kan motiveras med att de dels bidrar till lägre alkoholskador, dels till välfärdens finansiering. Som framgår har statens intäkter i form av alkoholskatt och Systembolagets vinst blivit mindre än vad de annars skulle ha varit. Samtidigt är det värt att notera att även Systembolagets försäljning har gått upp sedan det svenska EU-inträdet, vilket illustrerar hur de öppna gränserna har gått hand i hand med attitydförändringar.

Om tendensen till överflyttning av alkoholförsäljningen till källor utomlands eller illegala källor inom landet fortsätter, kan en skattesänkning bli ofrånkomlig, oavsett vilken konstellation som har regeringsmakten. Hur mycket skatten skall sänkas och på vilka drycker måste avgöras utifrån den situation som då råder. Det avgörande är hur smuggling, privatinförsel och Systembolagets försäljning utvecklas. Alkoholskatterna skall inte sänkas mer än vad som behövs för att värna en kontrollerad alkoholförsäljning.

Mot bakgrund av det anförda biträder vi kravet i motion So2 yrkande 4 på ett tillkännagivande om att anpassa alkoholskatterna för att upprätthålla en kontrollerad försäljning. Motionen tillstyrks i denna del.

3. Alkoholbeskattning, punkt 1 (kd)

av Lars Gustafsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om alkoholbeskattning. Därmed bifaller riksdagen delvis motion 2005/06:So313 yrkande 2 och avslår motionerna 2005/06:Sk219, 2005/06:Sk227, 2005/06:Sk231, 2005/06:Sk243, 2005/06:Sk267, 2005/06:Sk268, 2005/06:Sk284, 2005/06:Sk288, 2005/06:Sk392, 2005/06:Sk403, 2005/06:Sk414 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sk418, 2005/06:Sk493, 2005/06:Sk505 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So2 yrkande 4, 2005/06:So250 yrkande 3, 2005/06:So549 yrkande 3, 2005/06:So635 yrkande 2, 2005/06:T613 yrkande 2 och 2005/06:MJ351 yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Genom det svenska medlemskapet i EU har flera grundläggande inslag i den svenska alkoholpolitiken försvagats.

Jag delar Kristdemokraternas utgångspunkt att ett samhälle som vill slå vakt om sina medborgares hälsa måste föra en seriös diskussion om vilka metoder som skall användas för att begränsa de höga alkoholskadorna. Att sänka skatten på alkohol i tron att man skall minska införseln är inte ett seriöst alternativ. I stället bör Sverige kräva omförhandlingar av införselkvoterna inom EU så att de kan begränsas kraftigt.

Vad som ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motion So313 yrkande 2 tillstyrks.

4. Alkoholbeskattning, punkt 1 (v)

av Marie Engström (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om alkoholbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So549 yrkande 3 och avslår motionerna 2005/06:Sk219, 2005/06:Sk227, 2005/06:Sk231, 2005/06:Sk243, 2005/06:Sk267, 2005/06:Sk268, 2005/06:Sk284, 2005/06:Sk288, 2005/06:Sk392, 2005/06:Sk403, 2005/06:Sk414 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sk418, 2005/06:Sk493, 2005/06:Sk505 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So2 yrkande 4, 2005/06:So250 yrkande 3, 2005/06:So313 yrkande 2, 2005/06:So635 yrkande 2, 2005/06:T613 yrkande 2 och 2005/06:MJ351 yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Sveriges medlemskap i EU har inneburit svåra problem för den svenska alkoholpolitiken. Totalkonsumtionen av alkohol har ökat katastrofalt. I totalkonsumtionens spår vet vi hur folkhälsan försämras och missbruksproblemen förvärras.

Alkoholpolitiken i Sverige har genomgått stora förändringar under de senaste åren. Sverige har tidigare under många år bedrivit en restriktiv alkoholpolitik som medverkat till att totalkonsumtionen av alkohol varit lägre i Sverige än i de flesta andra jämförbara länder. Detta har i sin tur lett till att Sverige vid internationella jämförelser kunnat uppvisa en lägre andel alkoholskador och alkoholrelaterade sjukdomar. Denna positiva trend är bruten. Under senare år har den restriktiva alkoholpolitiken steg för steg luckrats upp. Viktiga alkoholpolitiska instrument som begränsningar av tillgänglighet och relativt höga alkoholskatter är satta under stark press, bl.a. har skattesänkningar genomförts eller aviserats. Utvecklingen är entydig: Tillgängligheten till alkohol har ökat dramatiskt under senare år. Sverige har helt misslyckats med att behålla sin egen politik och har inte heller lyckats påverka de andra medlemsstaterna till en alkoholpolitik som är mer folkhälsoinriktad.

Vänsterpartiet menar att det är folkhälsoperspektivet som måste sättas i främsta rummet och att man inte kan acceptera att det perspektivet offras genom skattesänkningar på alkohol. Detta är också min uppfattning.

Minimnivåerna för alkoholskatter inom EU är i dag oskäligt låga och borde utifrån ett folkhälso- och solidaritetsperspektiv höjas kraftigt. Sverige har även gränser mot länder med mycket låga alkoholskatter. Vänsterpartiet anser därför att Sverige, inom ramen för samarbetet i Nordiska rådet, snarast bör ta initiativ till en gemensam alkoholpolitisk strategi i syfte att dämpa kraven på alkoholskattesänkningar. Samarbetet mellan de nordiska länderna och Baltikum inom narkotikapolitiken kan tjäna som modell för denna strategi.

Jag anser liksom Vänsterpartiet att Sverige inom ramen för EU-samarbetet bör arbeta för kraftigt höjda miniminivåer på alkoholskatterna som ett steg i en mer restriktiv och folkhälsoinriktad alkoholpolitik.

Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motion So549 yrkande 3 tillstyrks.

5. Alkoholbeskattning, punkt 1 (mp)

av Peter Rådberg (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om alkoholbeskattning. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06: MJ351 yrkandena 17 och 18 samt avslår motionerna 2005/06: Sk219, 2005/06: Sk227, 2005/06: Sk231, 2005/06: Sk243, 2005/06: Sk267, 2005/06: Sk268, 2005/06: Sk284, 2005/06: Sk288, 2005/06: Sk392, 2005/06: Sk403, 2005/06: Sk414 yrkandena 1 och 2, 2005/06: Sk418, 2005/06: Sk493,

2005/06:Sk505 yrkandena 1 och 2, 2005/06:So2 yrkande 4, 2005/06:So250 yrkande 3, 2005/06:So313 yrkande 2, 2005/06:So549 yrkande 3, 2005/06:So635 yrkande 2 och 2005/06:T613 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att man bör värna om en restriktiv alkoholpolitik genom bibehållande av Systembolaget, höga alkoholskatter och alkoholfria miljöer. Skatten på alkohol skall vara hög för att dämpa konsumtionen, begränsa missbruket och bidra till att täcka samhällets kostnader för dess konsekvenser.

Vi i Miljöpartiet tror att de stora tillåtna införselkvoterna och de lägre priserna utomlands starkt bidrar till den illegala alkoholförsäljning vi dagligen får rapporter om. Miljöpartiet anser därför att Sverige skall agera kraftfullt inom EU för höga minimiskatter på alkohol.

Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motion MJ351 yrkandena 17 och 18 tillstyrks.

6. Privatinförsel av alkohol och tobak, punkt 3 (kd)

av Lars Gustafsson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen om privatinförsel av alkohol och tobak. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:So708 yrkande 4 och avslår motionerna 2005/06:Sk233, 2005/06:Sk385 yrkandena 1 och 2, 2005/06:Sk481, 2005/06:So5 yrkande 3, 2005/06:So7 yrkande 3, 2005/06:So250 yrkande 1, 2005/06:So549 yrkande 4, 2005/06:So637 yrkande 1, 2005/06:So645 yrkande 2, 2005/06:So700 yrkande 5 och 2005/06:MJ351 yrkande 19.

Ställningstagande

Kristdemokraterna vill värna en kraftfull alkoholpolitik byggd på solidaritet och omtanke om folkhälsan. Den svenska folkhälsan måste nu sättas före franska bönders intresse av att sälja vin till våra ungdomar. En av de främsta anledningarna till att alkoholskatterna pressats nedåt i våra grannländer är de orimliga regler för införsel av alkohol som gäller inom EU. Kristdemokraterna anser därför att Sverige ensidigt bör införa egna regler för införsel av alkohol.

Det måste vara ett självklart mål för svensk EU-politik att ändra införselreglerna. Det är inte rimligt att tillåtna kvantiteter för införsel motsvarande flera års förbrukning av alkohol för normalkonsumenten. Det är uppenbart att delar av den alkohol som förs in lagligt säljs olagligt på

arbetsplatser och skolgårdar etc. Eftersom flera av de övriga EU-länderna också har problem med tilltagande alkoholskador, inte minst bland unga, är det inte uteslutet att det kan vara en framkomlig väg. Folkhälsoskäl är också ett legitimt skäl för att frångå principen om en öppen marknad inom EU enligt EU:s eget grundfördrag. En rimlig nivå på införselkvoterna bör vara att återgå till de nivåer som avtalades i samband med medlemskapsförhandlingarna. Det innebär att mängden alkoholdrycker som får föras in i landet utan att svensk punktskatt betalas bör vara 1 liter starksprit eller 3 liter starkvin, 5 liter vin och 15 liter öl.

Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Motion So708 yrkande 4 tillstyrks.

7. Privatinförsel av alkohol och tobak, punkt 3 (mp)

av Peter Rådberg (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om privatinförsel av alkohol och tobak. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2005/06:Sk385 yrkandena 1 och 2 samt 2005/06: MJ351 yrkande 19 och avslår motionerna 2005/06:Sk233, 2005/06:Sk481, 2005/06:So5 yrkande 3, 2005/06:So7 yrkande 3, 2005/06:So250 yrkande 1, 2005/06:So549 yrkande 4, 2005/06:So637 yrkande 1, 2005/06:So645 yrkande 2, 2005/06:So700 yrkande 5 och 2005/06:So708 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi inom Miljöpartiet vill värna en restriktiv alkoholpolitik. EU-medlemskapet har inneburit kraftigt ökade införselkvoter för alkohol. Fram till 1999 var det tillåtet att, per person och resa, föra in 1 liter sprit eller 3 liter starkvin, 5 liter vin och 15 liter öl. Numera är det tillåtet att ta in 10 liter sprit och 20 liter starkvin, 90 liter vin och 110 liter öl per person och resa.

Vi tror att de stora tillåtna införselkvoterna och de lägre priserna utomlands starkt bidrar till den illegala alkoholförsäljning vi dagligen får rapporter om. Miljöpartiet anser därför att Sverige skall agera kraftfullt inom EU för höga minimiskatter på alkohol. Sverige bör också återinföra de begränsade införselkvoter på alkohol vid resor från andra EU-länder som vi hade tidigare. Enligt EG-fördraget har ett land rätt att införa importrestriktioner om beslutet grundar sig på hänsyn till intresset att skydda människors hälsa. Här måste Sverige våga gå före och, med hänvisning till folkhälsan, hävda rätten till kvantitativa begränsningar. Det är viktigt att Sverige hävdar rätten att ett enskild medlemsland kan driva en egen mer restriktiv alkoholpolitik än den EU står för.

Vad ovan anförts bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Alkoholbeskattning, punkt 1 (c)

Jörgen Johansson (c) anför:

Jag anser att det finns ett behov av en sänkning av skatten på öl. Anledningen till detta är den nya ”folkrörelse” som har vuxit fram i södra och västra Sverige, nämligen att åka på dagsturer till Tyskland för att inhandla billig öl.

En öl som i Sverige kostar 9:30 kr kan man köpa i Tyskland för under 4 kr. Den absoluta merparten av kostnaden ligger i beskattningen. Denna skatteskillnad är huvudorsaken till den beskrivna nya ”folkrörelsen”. Många konsumenter har till följd av detta ett antal flak stående i hemmet, vilket leder till en ökad tillgänglighet. Detta leder tveklöst till en ökad konsumtion. Det finns också en uppenbar risk att tillgängligheten ökar för ungdomar då det kan vara svårt att hålla koll på om tonårsbarnen förser sig och kompisar ur depån. Inte heller är det någon hemlighet att svenska bryggerier håller på att konkurreras ut av den mycket stora privatimporten, även det en oönskad effekt. Jag anser därför att den svenska ölskatten måste sänkas. Jag kommer att följa denna fråga men avstår från att reservera mig nu.

2. Tobaksbeskattning, punkt 2 (m, kd, c)

Ulf Sjösten (m), Jörgen Johansson (c), Stefan Hagfeldt (m) och Lars Gustafsson (kd) anför:

Kristdemokraterna har under flera år motionerat i frågor avseende en höjning av tobaksskatten, och problemen har påtalats för finansministern vid flera tillfällen. Svaret har då varit att regeringen instämmer i problematiken och att frågan varit under beredning. Enär samma svar lämnats under ett flertal år anser vi det utomordentligt viktigt att regeringen snarast framlägger ett förslag till förändrad tobaksskatt.

Tobaksskatten är en punktskatt vars syfte är att reducera konsumtionen av tobaksprodukter som medför allvarliga hälsorisker. Skattens utformning varierar dock mellan olika produkter. På cigaretter består skatten av en fast del (per cigarett) och en värdebaserad del (baserad på priset), medan exempelvis rökto bak beskattas med avseende på vikt. Syftet med skatten är dock samma i båda fallen: att reducera konsumtionen.

Rökning är lika skadligt oavsett vilken sorts cigaretter man röker. Det spelar ingen roll om man röker färdigtillverkade ”vanliga” cigaretter, eller om man rullar dem själv. Därför borde skattenivåerna vara lika höga för de olika produkterna. I Sverige har skatten på rökto bak (rullto bak och pip-to bak) hittills varit betydligt lägre än skatten på cigaretter.

När nu en justering av skatten på röktaobak genomförs är det dock mycket förvånande att den genomförda höjningen är relativt begränsad, nämligen en höjning från 630 till 770 kr per kilo – ganska långt ifrån de 1 272 kr som motsvarande mängd tobak beskattas med i färdigtillverkade cigaretter. Av folkhälsoskäl borde skatten på röktaobak snart höjas till motsvarande nivå som för färdigtillverkade cigaretter.

Vidare har lågpriscigaretterna länge varit ett stort problem för folkhälsan. Trots riksdagens ambitioner att hålla cigarettpriserna på en relativt hög nivå, för att begränsa konsumtionen, har ett antal nya lågprisprodukter lanserats under de senaste åren. I dag är uppskattningsvis var fjärde cigarett som säljs i Sverige en lågpriscigarett. Trots att riksdagen infört en minimiskatt på cigaretter för att motverka orimligt låga cigarettpriser verkar det finnas fortsatt utrymme för tobaksbolagen att lansera billiga cigaretter. Under 2005 har tobaksindustrin t.o.m. börjat sälja märken med förlust bara för att öka konsumtionen. Ur folkhälsosynpunkt är detta givetvis oacceptabelt.

Den här utvecklingen är inte unik för Sverige. I många EU-länder har samma tendenser konstaterats och alltför bland dem – däribland Belgien, Frankrike, Irland och Italien – har infört system med lågstapriser.

Sverige bör nu gå samma väg som ovannämnda länder och införa bestämmelser om lägsta försäljningspris snart. Vi avstår från att reservera oss nu men kommer noga följa frågan framöver.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner väckta med anledning av prop. 2005/06:30

2005/06:So2 av Erik Ullenhag m.fl. (fp):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anpassa alkoholskatterna för att upprätthålla en kontrollerad försäljning.

2005/06:So3 av Kenneth Johansson m.fl. (c):

7. Riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag på stärkta befogenheter för Tullverket i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:So5 av Agneta Lundberg och Nils-Erik Söderqvist (båda s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minimiskatter och införselkvoter.

2005/06:So7 av Annelie Enochson och Birgitta Carlsson (kd, c):

3. Riksdagen tillkännager som sin mening vad i motionen anförs om minimiskatter och införselkvoter.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:Sk219 av Nils Fredrik Aurelius (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att sänka skatten för öl med en alkoholhalt överstigande 2,8 % kraftigt så att bättre konkurrensvillkor för den svenska bryggeriindustrin uppnås.

2005/06:Sk227 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en sänkt skatt på öl.

2005/06:Sk231 av Tobias Billström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att harmonisera och sänka skattesatserna för alkoholinköp i Sverige.

2005/06:Sk233 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening behovet av att öka den tillåtna införselkvoten av sprit, vin och öl från icke-EU-land i enlighet med vad som anförs i motionen.

2005/06:Sk243 av Elizabeth Nyström och Anita Sidén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om önskvärdheten av en särskild reduktion av alkoholskatten för restauranger.

2005/06:Sk267 av Anita Sidén och Anna Lilliehöök (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att sänka skatten på öl.

2005/06:Sk268 av Jan Ertsborn (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om sänkt alkoholskatt på öl.

2005/06:Sk278 av Bengt-Anders Johansson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om taxfreet köp på ankomstflygplats.

2005/06:Sk284 av Gunnar Axén och Stefan Hagfeldt (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av åtgärder för att skapa rättvisa villkor för den svenska bryggerinäringen.

2005/06:Sk288 av Lena Adelson Liljeroth (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om önskvärdheten av en översyn av möjligheterna för en sänkt skatt på alkohol som serveras på restauranger.

2005/06:Sk385 av Jan Lindholm och Ulf Holm (båda mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige snarast för att skydda folkhälsan ensidigt återinför införselregler för alkohol på den nivå som gällde före det svenska EU-medlemskapet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att alkoholens allvarliga hot mot folkhälsan skall användas som huvudsakligt argument om Sveriges beslut om införselbegränsning ifrågasätts.

2005/06:Sk392 av Jan Andersson och Åsa Torstensson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att sänka skatten på öl.

2005/06:Sk397 av Per Bill (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att tillåta resenärer inom EU att handla i svenska flygplatsers taxfreebutiker, förutsatt att de betalar skatt på varorna.

2005/06:Sk403 av Marietta de Pourbaix-Lundin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en sänkning av öl- och vinskatten.

2005/06:Sk413 av Krister Örnfjäder (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att möjliggöra inköp av taxfreevaror vid ankomsten till Sverige från länder utanför EU.

2005/06:Sk414 av Lennart Hedquist m.fl. (m):

1. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till förändrad alkoholbeskattning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige i EU bör koncentrera sina insatser beträffande alkoholbeskattningen till att få till stånd höjda minimiskatter på spritdrycker.

2005/06:Sk418 av Hillevi Larsson och Christina Axelsson (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om minimiskatt på alkohol och tobak i EU.

2005/06:Sk443 av Kenneth Lantz (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att vidta åtgärder som innebär skattemässig neutralitet mellan röktdobak och vanliga cigaretter.

2005/06:Sk444 av Kenneth Lantz (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att införa ett lägsta försäljningspris på cigaretter.

2005/06:Sk481 av Göran Magnusson och Barbro Hietala Nordlund (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i EU kraftfullt verka för sänkta införselnivåer för alkohol-drycker.

2005/06:Sk493 av Lars Ångström (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen låter utreda möjligheten att sänka alkoholskatten för de små lokala ölbryggerier vars årsproduktion understiger 1 miljon liter eller på den första miljonen liter producerad.

2005/06:Sk505 av Tobias Billström (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det nuvarande klassificeringssystemet för ölsorter är att betrakta som ett handelshinder.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att klassificeringen och beskattningen av öl bör ändras.

2005/06:So250 av Anita Brodén och Runar Patriksson (båda fp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i EU föra in folkhälsoaspekten och verka för att införselkvoterna sänks till en nivå som kan anses rimlig för privat bruk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i EU verka för en gemensam höjning av minimiskatterna på alkohol.

2005/06:So313 av Ragnwi Marcelind (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en solidarisk alkoholskatt.

2005/06:So549 av Lars Ohly m.fl. (v):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige inom ramen för EU-samarbetet skall arbeta för kraftigt höjda minimiskatter på alkohol.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör ta initiativ för att få till stånd ändrade och mer restriktiva regler för privatinförsel av alkohol och återkomma till riksdagen med en redovisning av vilka initiativ som tagits.

2005/06:So635 av Kerstin Engle (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige skall arbeta för höjningar av minimiskatt på alkohol inom EU.

2005/06:So637 av Mikael Oscarsson (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att omförhandla införselreglerna med EU.

2005/06:So645 av Nils-Erik Söderqvist m.fl. (s):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att sänka de indikativa nivåerna för vad som är att betrakta som personligt bruk vid införsel av alkohol.

2005/06:So700 av Agneta Lundberg m.fl. (s, fp, kd, v, c, mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införselkvoter.

2005/06:So708 av Ulrik Lindgren m.fl. (kd):

4. Riksdagen beslutar att Sverige ensidigt återgår till de införselkvoter av alkohol som avtalades i samband med förhandlingarna om svenskt EU-medlemskap, enligt vad som anförs i motionen.

2005/06:T613 av Lars Ångström (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att sänka skatten endast på öl.

2005/06:MJ351 av Maria Wetterstrand m.fl. (mp, -):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att den restriktiva svenska alkoholpolitiken skall upprätthållas med en bibehållen skattenivå.
18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige skall agera kraftfullt för en hög miniminivå på alkoholskatter inom EU.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att Sverige, med hänsyn till folkhälsan, snarast skall återinföra införselkvoter för alkohol i nivå med dem som gällde före EU-inträdet.